

Achterhuis De Roos, uit ca 1600, met links een stuk van het voorhuis uit ca 1700.

De Roos, Nederstraat 19, Amerongen

Charles Nijman

De Roos, Nederstraat 19, is een huis met een voorhuis en een achterhuis. Het huidige achterhuis van dit rijksmonument dateert van rond 1600. De RCE leidde dat bij de renovatie in 2004 af aan de kromme eiken balken in de dakconstructie (zogenaamde 'krommers') en het type smeedwerk (linksonder op de foto hiernaast) dat gebruikt werd om breuken in de krommers te herstellen.

Krommers waren kromgroeïende eikenbomen die in de middeleeuwen speciaal werden gekweekt voor dakconstructies. De combinatie van de krommers en het smeedwerk was volgens de RCE-deskundige typisch uit de periode van de 'slag bij Nieuwpoort', ofwel 1600. Dit jaartal wordt in dit artikel verder onderbouwd.

De kelders en gewelven zijn van kloostermoppen uit de 14^e eeuw, wat suggereert dat er sinds de 14^e eeuw een stenen opstal gestaan heeft op de plek van De Roos. Dergelijke laatmiddeleeuwse kelders en gewelven worden ook elders in het oude dorp van Amerongen gevonden.

Het huidige voorhuis is nieuwer, van ca 1700 en werd, net als het achterhuis, gebouwd op de fundamente van een ouderhuis.

Twee krommers op de achterzolder van De Roos met linksonder het smeedwerk uit 1600.

Opgraving aan voorzijde De Roos 2021. Afgekapte gewelf, dichtgemetseld met 18e-eeuwse stenen, buiten de huidige voorgevel. Links is de laatmiddeleeuwse fundering van de oorspronkelijke voorgevel zichtbaar.

Vroege geschiedenis: voorburcht Lievendaal?

De Roos lag (en ligt) pal achter ridderhofstad Lievendaal, en behoorde vroeger waarschijnlijk tot dit landgoed. HISGIS, een historisch kadaster, stelt dat De Roos wellicht vanaf het begin van de bekende geschiedenis van Lievendaal in de 14^e eeuw tot het landgoed behoorde.¹ Lievendaal is vanaf 1408 vrijwel altijd beschreven als liggend ‘van de Spijckdijk tot de gemene weg’ (de huidige Nederstraat en Zandvoort).

Op een kaart uit 1696 op de volgende pagina werd ook het landgoed Lievendaal aangegeven. De percelen S1, S2, S3 en T schetste het landgoed Lievendaal zoals het sinds 1408 beschreven werd tot het moment dat het in 1688 door Kasteel Amerongen werd aangekocht. De woonhuizen aan de Nederstraat en Zandvoort grenzend aan die percelen behoorden oorspronkelijk allemaal, behalve de pastorie, tot het landgoed. In de loop van de tijd werden deze panden allemaal één voor één verkocht. Van geen van deze verkopen door Lievendaal bestaand aktes.

Sinds de 14e eeuw is Amerongen een aantal keren verwoest, onder meer in 1420 tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten, in 1585 tijdens een slag met de Spanjaarden bij Amerongen, en in 1673 door de Fransen tijdens het Rampjaar. De opstallen die tot Lievendaal behoorden hebben, zijn als gevolg daarvan ongetwijfeld (herhaaldelijk) veranderd.

Op onderstaande kaart uit 1597 tekende een kaartenmaker Lievendaal (in het bosje) en De Roos (aan de Nederstraat) als voorburcht in elkaars verlengde. De ligging ten opzichte van de kerk klopt niet helemaal, maar de verdere geografie, zoals de perceelsgrenzen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de sloot achter de pastorie, is eigenlijk sindsdien niet veranderd. Ook de boomgaard op het perceel van De Roos is altijd zo beschreven geweest.

Op de kaart uit 1597 ontbreekt echter het achterhuis. De huidige dakconstructie van het achterhuis dateert volgens de RCE van ca 1600, overigens op veel oudere fundamenteën. Ook zullen we straks zien dat er in ieder geval vanaf 1578 bewoners van De Roos waren en vanaf ca 1590 een brouwer in De Roos woonde. Dat zou dus nog in overeenstemming kunnen zijn met de kaart van 1597, als het brouwen in het voorhuis gebeurde. Een bouw van het achterhuis rond 1600 past ook bij de tekening van Roeland Roghman uit 1646 (zie verderop in dit artikel), waarop De Roos in zeer goede staat is afgebeeld.

De voorburcht op de kaart van 1597 is ongetwijfeld een voorganger van het huidige voorhuis van De Roos, dat omstreeks 1700 is herbouwd. Ook deze herbouw vond plaats op oudere fundamenteën met gewelvenkelders, die bovendien nog een meter verder de Nederstraat in stonden.

Ridderhofstad Lievendaal op de voorgrond, met aan de Nederstraat waarschijnlijk De Roos (Van den Berch, 1597)ⁱⁱ.

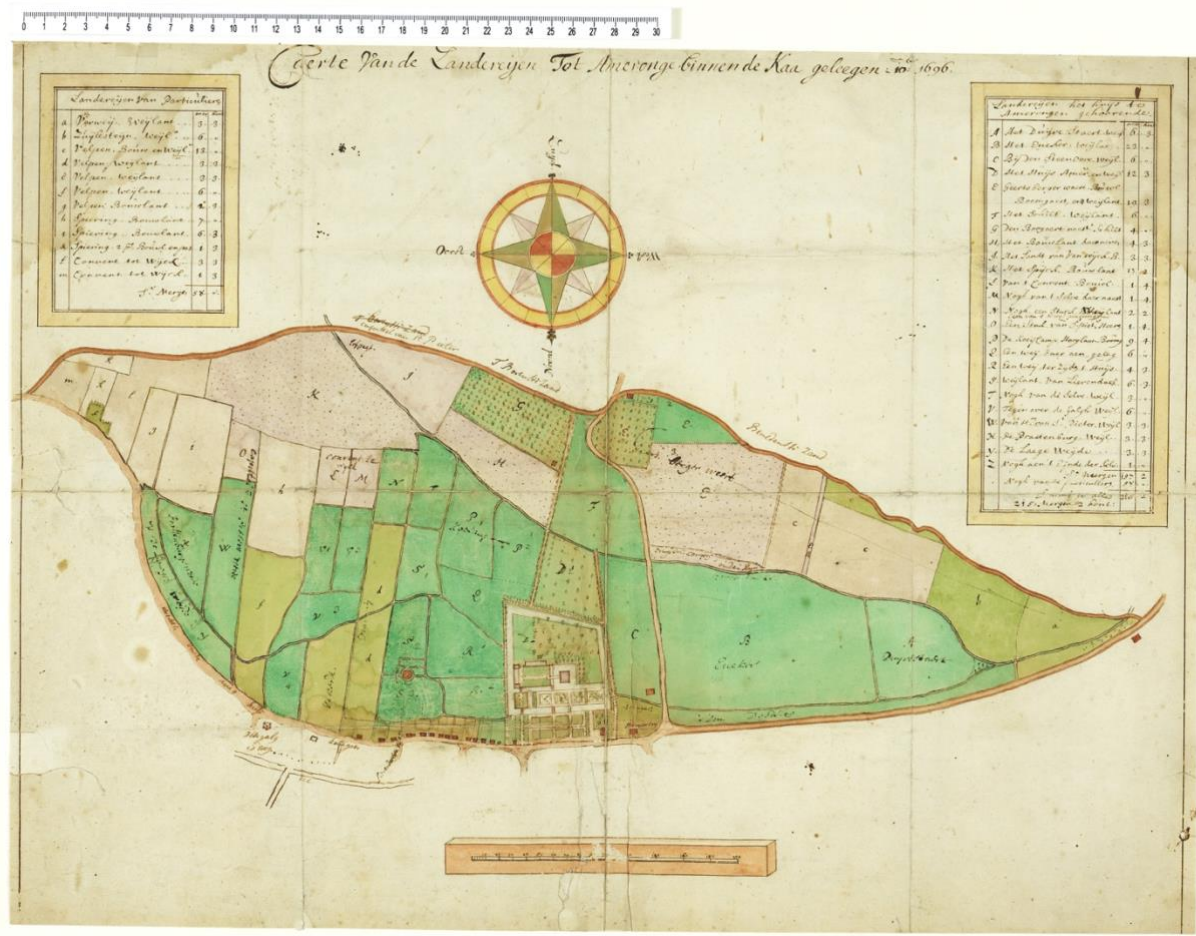
Oudste archieven van 1578

Bij alle akten in de 17^e eeuw werd De Roos beschreven als een 'allodiaal goed', een vrij bezit, dat alleen een tijs (een soort grondrente) aan de Amerongse kerk betaalde. In alle akten van De Roos staat dat de Lievendaalse steeg (de steeg naar het kasteel Lievendaal naast De Roos) gemeenschappelijk gebruikt werd, wat op zich al suggereert dat het oorspronkelijk bij elkaar hoorde.

Dergelijke allodiale bezittingen waren in Amerongen relatief veel aanwezig. Volgens Beishuizen kwam dit omdat burgers in de 11^e eeuw beloond werden door de graven van Holland voor de aanleg van de dijk van Amerongen naar Wijk bij Duurstede. Deze dijk was belangrijker voor de graven van Holland dan voor de Utrechtse adel en de Domproost. Als beloning werden de burgers vrijgesteld van horigheid, iets wat in Amerongen relatief vaker voorkwam dan elders volgens Beishuizen. Deze vrije burgers zouden ook vanaf

die tijd vrijwillig tijszen aan de eigen Amerongse kerk betalen in plaats van aan de Utrechtse Domproost.ⁱⁱⁱ Vrijstelling van horigheid in de 11^e eeuw en lokale tijsbetaling, zouden dus ook op De Roos van toepassing geweest kunnen zijn. In dat geval hoorde het nooit bij Lievendaal, of zou Lievendaal al veel ouder zijn dan gedacht.

De registers van de tijszen van de Amerongse kerk zijn nog te raadplegen vanaf het jaar 1578. De registers laten zien dat er een herkenbare, consistente tijsbetaling voor De Roos is geweest vanaf 1578. De omschrijving vanaf 1578 was altijd een tijsbetaling van één stuiver voor een 'huis'. Er waren in de kerkregisters maar twee 'huis-tijszen', de andere huistijs was een halve stuiver voor het huis van de familie Quint, die aan de Nedereng woonde. De overige kerktijszen betroffen grond of een erf (zonder stenen huis waarschijnlijk).

Kaart van de Bovenpolder uit 1696. De percelen S1, S2, S3 en T hebben altijd bij Lievendaal gehoord totdat Godard Adriaan van Reede ze in 1688 heeft aangekocht.

Jacob Cornelisz en Feijksen, zijn weduwe (1578 – ca 1590)

De eerste aantoonbare bewoners van het pand waren Jacob Cornelisz en Feijksen, zijn weduwe in 1578. Zij betaalden één stuiver ‘huis-tijns’ voor het pand van 1578 tot en met 1580.

Jacob was een lakenscheerder en bezat van 1566 drie morgen (ca 2.6 ha) grond in de Bovenpolder^{iv}. Ook trad hij al in 1558 op als executeur-testamentair. Zijn broer Jan Cornelisz was ook lakenscheerder.

Jacob Cornelisz was in de jaren 1569–1573 zeer actief bij de St.-Pieterstienden als borg, wat suggereerde dat hij vermogend was.^v

Een lakenscheerder werkte de wollen lakens van hun klanten af. Een ‘laken’ was in die tijd geweven wollen stof die na het weven werd gevold/vervilt, waardoor hij dichter, warmer en gladder werd. Pas daarna kwam de afwerking door de lakenscheerder, die het met een grote schaar zeer gelijkmatig afgeschoor, zodat een glad en egaal oppervlak ontstond. Het was het meest gevoelige proces van de lakenproductie want je kon er een laken ook mee verprutsen. Zelfstandige lakenscheerders konden goed verdienen en Jacob Cornelisz deed dat blijkbaar gezien zijn grondtransacties en diverse borgstellingen.

Tot wanneer de weduwe Feijksen leefde is onbekend, maar in 1588 verkreeg haar zoon Hendrik Cornelisz (later koster in de Andrieskerk) de grond in de Bovenpolder, waarschijnlijk uit een erfenis.

Joost Petersz Vastrick (ca 1590 – 1628)

Tussen 1580 en 1611 was er geen tijnsbetaling aan de kerk, of ontbreken de registers. Van 1614 tot 1628 betaalde Joost Petersz Vastrick de één-stuiver tijns ‘uit zijn huijsinge inde neerstraet’ aan de kerk van Amerongen. Hoe en wanneer de overdracht van Feijksen naar Joost Petersz Vastrick binnen de familie plaatsvond is onduidelijk.

Rhenens netwerk

Zijn familie en zijn vader Peter Vastrick kwamen uit een welgesteld netwerk in Rhenen. Zijn vader was er onder meer substituut-schout van 1587 tot 1589, dus in de tijd dat Joost Petersz Vastrick naar Amerongen kwam. Vader Peter Vastrick was zwager van Jan Cornelisz, de broer van Jacob Cornelisz. Waarschijnlijk werd het pand dus binnen de familie doorgegeven.

Joost Petersz Vastrick werd opgenomen in het welgestelde, grotendeels uit Rhenen afkomstige netwerk in Amerongen. Joost Petersz Vastrick trouwde met Helena Van Wageningen, een dochter van Jan Aertsz van Wageningen en Johanna van Suijlen van Natewitsch. Zijn schoonvader was in de 16^e eeuw substituut-schout naast drost Gerrit van Harn. Ook bezat Jan Aertsz van Wageningen herberg De Wildeman (in de huidige Drotestraat). Zijn schoonmoeder bezat een landgoed in de Betuwe (Hoemoeth), wat Joost en zijn vrouw later erfden.^{vi}

Familiewapen Vastrick

Zijn vrouw Helena was de zus van Hendrick Jansz van Wageningen, schout en drost van Amerongen (1613-1633), tevens brouwer. Hendrick Jansz was getrouwd met Jerefaas van Harn, een dochter van Gerrit van Harn, drost van Amerongen vanaf ca 1580 tot 1611, tevens eigenaar van een brouwerij. Dit was de brouwerij tegenover de Roode Leeuw, die echter na schade bij de Spaanse slag in 1585 niet meer functioneerde totdat Jan Quint Major in 1669 daar weer als brouwer werd vermeld.^{vii}

Kortom, Joost zat in een netwerk van bestuurders en brouwers. Vanaf 1606 werd in de archieven ook naar Joost Petersz Vastrick verwezen als brouwer. Wanneer hij als brouwer startte is onbekend.

Sint Cunera Gilde

Bovengenoemd Rhenens netwerk in Amerongen ontstond niet door toeval. Veel Amerongse drosten en schouten kwamen uit Rhenen. Cronenborch, Van Harn, Verweij en van Wageningen kwamen er allemaal vandaan.

In Rhenen bestond vanuit eind 14^e eeuw Het Cunera Gilde als een religieus broederschap. Naast religieuze doelen beoogde het gilde een sociale functie: bidden voor levende en overleden

gildeleden, en het verzorgen en bijwonen van begrafenissen van medeleden. Daarnaast bood het broederschap wederzijdse bijstand en verschaftte toegang tot een netwerk van gevestigde Rhenense families.

Bij de stichting traden veel vooraanstaande burgers toe. Het gilde bouwde bovendien, door giften en nalatenschappen, een aanzienlijk vermogen op in landerijen en hofsteden. Na verloop van tijd ontstond hiermee een hecht netwerk.

Op een ledenlijst uit 1549 stonden bekende families als Cronenborch, Verweij, Van Harn, van Suylen en Vastrick, veelal de ouders of overgrootouders van Amerongse drosten.

De leden van het broederschap bestuurden Rhenen, maar zoals uit bovenstaande namen blijkt, bezorgden ze elkaar ook aantrekkelijke functies. In de tweede helft van de 16^e en de eerste helft van de 17^e eeuw leverden ze ook de meeste bestuurders van Amerongen.^{viii}

Joost Petersz Vastrick in Amerongen

Joost Petersz Vastrick was al vanaf 1590 actief in Amerongen. Vanaf 1591 trad hij regelmatig op als borg voor pachters en transacties. Dit suggereert dat hij vermogend en ingeburgerd was.^{ix}

Op 2 november 1590 verkochten Gerrit van Harn en zijn vrouw Cornelia van Zijll een windmolen met grond in Veenendaal. Onder de andere betrokkenen bevond zich Maria Adriaen Joostendr, weduwe van Gijsbert van Zijll. Joost Petersz Vastrick trad voor haar op als gekozen voogd; de procuratie was twee dagen eerder, op 31 oktober, in Amerongen verleend.

In een akte van 12 februari 1593 treden Hendrick Jansz. van Wageningen en Joost Petersz Vastrick met zijn vrouw Helena Jansdr. gezamenlijk op. Zij machtigen Johan/Jan Aertsz. van Wageningen, “hun vader”, in verband met het leengoed Hoemoeth in Eck, dat na het overlijden van Johanna van Suylen was verdeeld. En in 1596 dienden Hendrick Jansz van Wageningen en Joost Petersz Vastrick samen een verzoek over ontgronding.^x

Joost Petersz Vastrick was verder kerkmeester en schepene in Amerongen.

Samen met twee andere kerkmeesters, Jacob Willmsz Prattenborch en Jacob Wolphertsz, verklaarde hij in een akte in 1618 dat in het testament van wijlen Goert van Reede, heer van Amerongen, en Geertruijt van Nijenrode stond dat

ze begraven moesten worden in het koor van de Andrieskerk in de marmeren graftombe die Goert van Reede onlangs had laten bouwen. Blijkbaar was daar twijfel over.^{xi}

Brouwerij vanaf ca 1600

De vraag is dan vanaf wanneer De Roos als brouwerij heeft gefungeerd. Joost Petersz Vastrick werd in 1606 voor het eerst brouwer genoemd, maar was wellicht al vanaf 1590 actief. Waarschijnlijk heeft Vastrick eerst het pand verbouwd tot brouwerij aangezien de (her)bouw van het achterhuis in diezelfde tijd heeft plaatsgevonden.

Het lijkt er op dat het huidige achterhuis is opgebouwd met het expliciete doel om er op redelijke schaal te brouwen en te mouten. De benodigdheden voor een brouwerij en mouterij zoals een grote vuurplaats, dikke muren, een waterkelder waren daar allemaal aanwezig. Bovendien had het achterhuis een grote lege zolderruimte waar de mout kon drogen. Of de brouwerij bestond vóór 1600 is onbekend, maar dat de herbouw gericht was op het brouwen en mouten is zeer aannemelijk.

Roelant Roghman tekent in 1646 het huidige achterhuis met een voorhuis dat gelijkvormig is aan het huidige voorhuis met een eest op het dak. Een eest is bedoeld om mout, nodig voor het bier, te stoken. Dit geeft aan dat De Roos in 1646 zowel brouwerij als moutstokerij was.

De karakteristieke eest maakte deel uit van de ventilatie en de afvoer van vochtige lucht bij het drogen van mout, vermoedelijk met lamellen of een kapje. Zulke onderdelen konden brandgevaarlijk zijn en verdwenen daarom in latere perioden vaak. Ook op het schilderij van Amerongen van Jan van Goyen uit 1651 is links De Roos te zien met een eest op het dak.

Johan Verweij, drost (1628 – 1644)

Joost Petersz Vastrick overleed in 1627. Het pand ging daarna over van de erven van Joost Petersz Vastrick naar Johan Verweij in een wat ondoorzichtig traject.

Johan Verweij beheerde de boedel van Jacob Willemsz Prattenburg die een geschil had met de erven van Joost Petersz Vastrick. Als gevolg

daarvan moesten Joost's zonen Cornelis en Peter Vastrick en zijn overige erfgenamen op 12 april 1627 een aantal goederen tot zekerheid geven, waaronder een huis en hofstede in Amerongen, *'waar Peter op dat moment woonde'*, en een huis en hofstede op de Klift als ook een ontginning in het Egelmeer.^{xii} Peter woonde op moment dus in De Roos.

In datzelfde jaar 1627 overleed Peter Vastrick. Zijn weduwe weigerde verdere medewerking aan de afhandeling van de erfenis.

Tegelijkertijd procedeerden de erfgenamen van Jacob Willemsz van Prattenburg tegen de erven van Joost Petersz Vastrick over een bezitting in het Egelmeer. Dit geschil werd bijgelegd en vervolgens procedeerden de erven van Vastrick en Prattenburg gezamenlijk tegen ene Roelof Thomasz over de gezamenlijke bezitting in het Egelmeer.

Johan Verweij was direct betrokken bij de bovenstaande procedures en bij de afwikkeling van de zekerheden. Waarschijnlijk bemachtigde hij De Roos ergens in dit traject tussen 1628 en 1630.

Jan Rijks betaalde in ieder geval voor het eerst de één-stuiver huistijns in 1644 en was toen dus eigenaar. Hij hield een hypotheek of restschuld aan Verweij die pas in 1662 aan de erven van Johan Verweij werd afgelost.^{xiii} Tot 1644 huurde Jan Rijcks De Roos waarschijnlijk van de erven van Joost Petersz Vastrick en/of van Johan Verweij.

Johan Verweij was drost van 1631 tot 1664 en was een omstreden figuur. Hij werd door de bevolking van Amerongen van corruptie en onderdrukking beschuldigd. Ook spande hij samen tegen zijn baas, de heer van Amerongen, onder meer om bepaalde tolgeden bij Rhenen in eigen zak te kunnen steken.

Dit machtsvertoon van Johan Verweij speelde vrij openlijk in de jaren 50 van de 17^e eeuw, maar desondanks hield de heer van Amerongen hem aan tot 1661.

De heer van Amerongen leunde volgens Beishuizen ook sterk op zijn 'eerlijke' kastelein Jan Hendricksz Quint, die drost Johan Verweij in 1662 opvolgde als substituut-drost van Amerongen.^{xiv}

Overigens bleek Johan Verweij in deze affaire de oude Cunera broederschap banden met Rhenen niet meer te kunnen uitnuttten. Het stadbestuur van Rhenen was meer op de hand van de heer van Amerongen. Johan Verweij was inmiddels tweede generatie Ameronger en het oude netwerk was waarschijnlijk verwaterd.

Jan Rijcksz van 't Sant, brouwer in De Roos

Vanaf 1637 werd Jan Rijcksz van 't Sant vermeld als brouwer en weerd. In 1641 werd hij ook vermeld als impostmeester. Als impostmeester inde hij voor de Staten van Utrecht de zogenaamde 'logiesgelden'. Dat waren belastingen op alledaagse consumptiegoederen, zoals bijvoorbeeld bier, vlees en brood.

De eerste geregistreerde verwijzing naar de naam De Roos was pas in 1629 bij een huistransactie in de Nederstraat tegenover De Roos.^{xv} Vervolgens werd in 1637 verwezen naar Jan Rijksz als 'weerd in De Roos' vanwege een vechtpartij in De Roos tussen twee mannen en een schaapherder Jan.^{xvi} In 1641 was voor het eerst sprake van Jan Rijcksz als 'brouwer en impostmeester.

Als impostmeester (of 'mijnder') betaalde je een pacht aan de Staten van Utrecht en mocht vervolgens zelf de logiesgelden innen en handhaven bij ontduiking.^{xvii}

In de vermelding van 1641 trad Jan Rijcksz bijvoorbeeld op als impostmeester tegen de weerd en herbergier van De Wildeman, Cornelis Cornelisz Prattenborg, een uitspanning aan de huidige Drostestraat (destijds heette die ook de Nederstraat).^{xviii}

Als importmeester moest Jan Rijcksz van 't Sant onder meer de kwaliteit van zijn eigen bier controleren en belasten; een fortuinlijke positie. Uit de opgaves van de imposten bleek dat hij in die jaren de enige brouwer in Amerongen was, terwijl er een groot aantal tapperijen en/of herbergen waren.

In onze tijd leidt deze combinatie van functies van belastinginspecteur en belangrijke leverancier van bier tot associaties over belangenverstrengeling. In de 17^e eeuw benoemde de Staten van Utrecht juist graag iemand die goed op de hoogte was en goed kon rekenen. Overigens werd de functie van impostmeester jaarlijks geveild en na een paar jaar was Jan Rijcksz deze functie weer kwijt.

Het recht om de logiesgelden te verpachten ging tussen 1676 en 1678 officieel over naar de Hooge Heerlijkheid van Amerongen. En vanaf 1675 treedt Jan Quint Major, de zoon van de substituut-drost Jan Hendricksz Quint op als brouwer en impostmeester.^{xix} Deze gecombineerde functie bleef dus financieel aantrekkelijk.

Brouwerij De Roos aan de noordzijde van de ruïne van Lievendaal met eest op het dak van het voorhuis (Roelant Roghman, 1646/1647).

'Gezicht op Amerongen' met links brouwerij De Roos, met eest en (wat klein) achterhuis (Jan van Goyen, 1651).

Het ging Jan Rijcksz in ieder geval voldoende voor de wind om af en toe grond te kopen. In 1651 kocht hij 0,7 hectare in het Molenblok; later erfde hij nog weilanden tussen De Roos en kasteel Amerongen.

Vanaf 1660 leek het Jan Rijcksz minder goed te gaan. Misschien werd hij gewoon oud. Hij verkocht in 1660 enkele geërfde gronden, in totaal 1,9 morgen (ca 1.6 ha) tussen het Melkpad en de Rijnsteeg aan Godard Adriaan van Reede. Daarnaast nam hij bovendien een tweede hypotheek van 2500 gulden op zijn woonhuis en brouwerij De Roos, eveneens bij Godard Adriaan van Reede.

Al zijn hypotheeken en andere schulden werden in 1669, na het overlijden van Jan Rijcksz van 't Sant in 1668, afgelost. Daarnaast verkochten de erven in 1671 nog 3 morgen veengrond en 4,5 morgen weiland in De Bree.

Overigens werd in de akte waarin de tweede hypotheek werd afgelost de omschrijving 'Daar den Roos uithangt' gebruikt.^{xx}

Jan Rijcksz van 't Sant vervulde naast zijn werk als brouwer en impostmeester verschillende publieke functies, zoals schepen en kerkrentmeester van de Andrieskerk (1644 tot 1647).

Wapen van Jan Rijcksz van 't Zandt (tekening door de heer van Waveren, oud-bewoner van De Roos). Ik heb het origineel helaas niet kunnen vinden.

Diderick van Eck van Panthaleon, heer van Lieveendaal

De erven van Jan Rijcksz van 't Sant verkochten De Roos, de brouwketel en overige brouwapparatuur in 1669 aan Diderick van Eck van Panthaleon, heer van Lieveendaal, voor 2015 gulden. In de koopakte van 1669 werd al gesproken over 'vanouts De Roos', wat een lange voorgeschiedenis van De Roos suggereerde.

De nieuwe eigenaar verhuurde De Roos in oktober 1669 voor negen jaar aan Hendrick Rutgersen, molenaar te Amerongen. Twee weken later verhuurde de heer van Lieveendaal het pand echter aan drie andere uitbaters: Huijbert Jansz Toll, Jan Huijbertsz Toll en Peter Maaessen. In de huurakte werd wederom expliciet vermeld dat de erfscheidingen en de omschrijving van De Roos 'vanouts bekend zijn'. Huijbert Jansz Toll betaalde in 1670 ook logiesgeld als brouwer.

In 1671 werd het huurcontract vervolgens in onderhuur overgedragen aan weer iemand anders, namelijk Jan Petersz Bruer. Hij stond in 1671 ook daadwerkelijk geregistreerd als brouwer.^{xxi}

Blijkbaar waren er problemen met het opnieuw in bedrijf nemen van de brouwerij. Ook Jan Petersz Bruer kreeg problemen omdat er 1671 een rechtszaak diende waarin twee seniore (70+) bewoners op verzoek van drost Peter van Cleeff onder ede verklaarden dat er sedert 18 jaren naar hun weten nooit iemand zowel tapper als brouwer was geweest zoals Jan Petersz Bruer in 1671 van plan was.^{xxii}

Waarschijnlijk werd Jan Petersz Bruer te bedreigend voor de net opgestarte brouwerij van Jan Quint Major, lid van een invloedrijke Amerongse familie. Jan Quint Major brouwde vanaf 1670, waarschijnlijk in het pand van zijn familie tegenover de Rode Leeuw. In de schadelijst na het Rampjaar gaf Jan Quint Major aan recent een brouwketel van 700 gulden aangeschaft te hebben.^{xxiii} Vanaf 1675 was Jan Quint Major ook impostmeester en vooral die combinatie was lucratief zoals eerder beschreven.

In 1672 bleek de zolder van het achterhuis van De Roos gebruikt te zijn voor het drogen van tabak.^{xxiv} In 1675 claimde Matthijs Feijten, herbergier in de Rode Leeuw, namelijk alsnog betaling van de weduwe van de inmiddels overleden drost van Cleeff voor de aanschaf in 1672 van 'toebax spijlen ende touwen, op de solder van de Brouwerij van De Roos'.^{xxv} Ook in 1675 claimde Jan Petersz Bruer van Matthijs Feijten nog 30 gulden voor de huur van het hangen van tabak in De Roos in 1671. Kortom, in 1671 werd er bier gebrouwen in De

Roos, draaide er een tapperij en er werd op de zolder van het achterhuis tabak gedroogd.^{xxvi}

Wapen van Eck van Panthaleon en Lieveendaal.

Uit dezelfde tabak-gerelateerde aktes bleek ook dat er 'Franse contributie' voor De Roos betaald werd in 1671.^{xxvii}

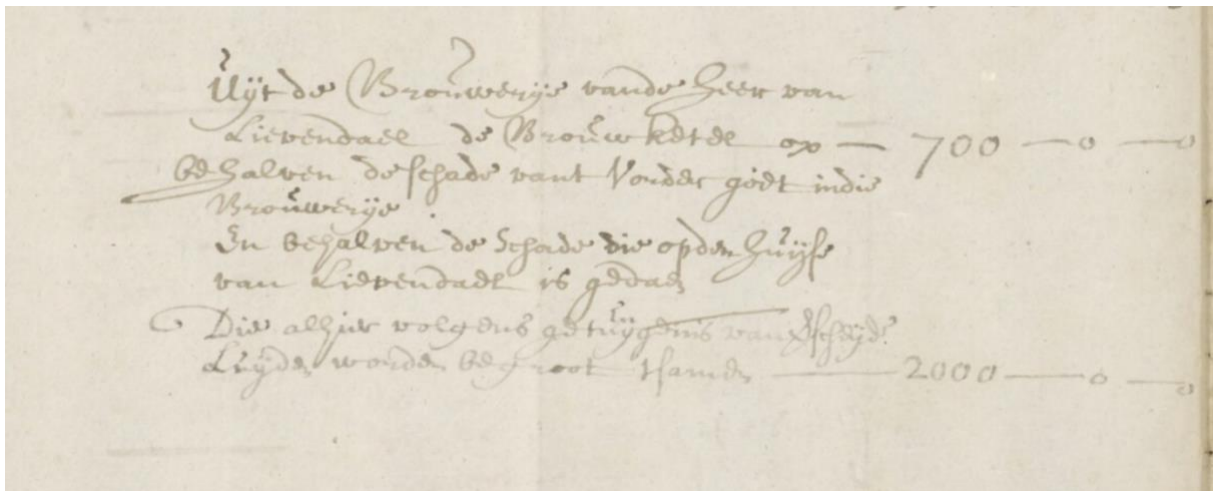
Rampjaar 1673

De aankoop van brouwerij De Roos als belegging pakte voor de heer van Lieveendaal zeer ongelukkig uit. Want vier jaar na de aankoop vond in 1673 het Rampjaar plaats waarin Amerongen door de Fransen grotendeels werd verwoest en in brand gestoken.

Ook de schade aan De Roos was enorm. De brouwketel van De Roos werd door de Fransen meegenomen en het pand raakte zwaar beschadigd. De heer van Lieveendaal claimde bij de Staten-Generaal maar liefst 700 gulden voor de gestolen brouwketel en 2000 gulden aan schade aan het onroerend goed van de brouwerij en Lieveendaal.

In het achterhuis van De Roos zijn de bouwhistorische sporen van die brand ook nu nog duidelijk zichtbaar in diepe brandsporen op eiken balken. De overige balken in het achterhuis werden afgetimmerd om de brandsporen te maskeren. Toch overleefde de brouwerij uiteindelijk de brand.

Diderick van Eck van Pantaleon overleed kort na het Rampjaar en liet Lieveendaal, inclusief brouwerij De Roos, in 1675 na aan zijn neef Johan Willem van Eck van Pantaleon. Johan Willem kocht in de jaren daarna nog enkele percelen rond Lieveendaal aan.^{xxviii}

Schade aan de brouwerij volgens Godert Adriaan van Reede:

*Transcriptie: Uijt de brouwerije van de heer van Lievendaal de brouwketel op 700-0-0
behalven de schade vant vonder goet indie brouwerije*

En behalven de schade die opden huijse van Lievendaal is gedaen

Die alhier volgens getuijgenis van verscheijde luijden worden begroot tsamen 2000-0-0

Verbrande balken in De Roos die aan de onderzijde werden afgekap.

Een deel van de verbrande balken in De Roos werd afgetimmerd (hierboven), en een deel werd overgeschilderd met kalk of verf (hieronder).

Johan Willem van Eck van Panthaleon, heer van Lievendaal

In 1682, dus negen jaar na het Rampjaar, verhuurde Johan Willem van Eck van Panthaleon het huis De Roos en de brouwerij aan Frederick van den Honert voor een periode van twaalf jaar. In het huurcontract beloofde de heer van Lievendaal de in het Rampjaar gestolen *'pompen, ketel, kuip, koelvaten en eest'* vóór Pasen in oude staat te herstellen, zodat de brouwerij en mouterij weer zouden kunnen functioneren. Ook beloofde hij het *'glaswerk, dak, sloten, deuren en vensters te herstellen en een goede schuur met pannen- of strodak te laten bouwen als stal voor vier paarden en drie tot vier koeien'*. De muren stonden dus blijkbaar nog overeind, wat aansluit bij de huidige situatie, waarin de achtermuur grotendeels nog bestaat uit originele gepleisterde kloostermoppen.

Een jaar later, in 1683, bleek Frederick van den Honert al deze werkzaamheden zelf te hebben uitgevoerd en te hebben voorgeschoten. De heer van Lievendaal tekende daarop een schuldbekentenis van 1000 gulden aan Frederick van den Honert en stelde huis, brouwerij en installaties als borg voor de afbetaling. De eest was blijkbaar niet hersteld.

Deze borgstelling bleek een verstandige afspraak want Jan Willem van Eck van Panthaleon overleefde zijn oom niet lang en laat in 1685 een failliete boedel na. Godard Adriaan baron van Reede kocht Lievendaal en de aangekochte percelen, met uitzondering van de brouwerij, op in een veiling van de failliete boedel.

Na een korte poging van de familie Van Reede om het complex op te knappen, overlijdt Godard Adriaan van Reede, heer van Amerongen, in 1691 en wordt deze herbouw stopgezet. Lievendaal werd in de jaren daarna definitief gesloopt, waarbij materialen elders werden hergebruikt. Brouwerij De Roos viel buiten deze verkoop. In 1688 draagt de curator van de failliete boedel van Jan Willem van Eck van Panthaleon de brouwerij en toebehoren over aan Frederick van den Honert op basis van de borgstelling van 1683.^{xxix}

Frederick van den Honert, luitenant-drost van Amerongen, drost van Zuylestein en Leersum, brouwer en kerkrentmeester

Naast brouwer was Frederick van den Honert ook luitenant-drost (dat was een assistent van de drost) van Amerongen (1674-1696) en drost van Zuylestein en Leersum (van ca 1698 tot 1715). Daarnaast was hij ook burgemeester, schepen en

kerkrentmeester van Amerongen, kortom een notabele die allerlei rollen vervulde in het schepengerecht van Amerongen. Ook was hij schout en gademeester (dat is een soort belastinginnehmer) van Overlangbroek.^{xxx}

Familieafkomst: 'met een zilveren lepel in de mond'

Frederick van den Honert werd op 14 oktober 1655 in Amerongen geboren en deed dat 'met een zilveren lepel in de mond'. Frederick's grootvader, Johan van den Honaert, was kapitein-landdrost tussen de Lek en de Zuiderzee vanaf 1635.^{xxxi} De landdrost van Leek tot Zuiderzee was een door de Staten van Holland aangestelde ambtenaar voor ordehandhaving op het Hollandse platteland, vooral tegen rondtrekkende groepen en verboden bijeenkomsten. Hij werkte samen met lokale schouten, baljuws en drosten, maar stond niet in dienst van die lokale heren. Johan van den Honaert kwam uit Gouda, de stad van waaruit de landdrost voor Leek tot Zuiderzee werd aangestuurd. Het is onbekend of hij in Amerongen heeft gewoond.

Fredericks vader, Dirk van den Honert, was net als zijn zoon ook luitenant-drost van Zuylestein en Leersum (van ca 1656 tot het rampjaar 1672). Bij Frederick's doop trad 'Mevrouw Zuylestein' op als doopgetuige. Daarmee werd de echtgenote bedoeld van graaf Frederick van Nassau, heer van Zuylestein en Leersum, natuurlijke zoon van stadhouder prins Frederick Hendrik, de 'stedendwinger'. Zij heette Mary Killigrew en was als eredame van prinses Mary, echtgenote van stadhouder prins Willem II, naar Nederland gekomen.

Frederick van den Honert trouwde in 1674 met Anna Croot, enig dochter van een voormalig Amsterdamse marktmeester. Ze was welgesteld en bracht onder meer een pand aan de Amsterdamse Gasthuismarktstraat en vele andere bezittingen in. In de huwelijksvoorwaarden van Frederick en Anna werd vastgesteld dat de bruidegom recht had op 3000 gulden uit de boedel indien Anna vóór hem zou overlijden.

Frederick en Anna kregen 2 kinderen, Dirk en Anna. Helaas overleed Anna Croot drie jaar na haar huwelijk, in 1677. Frederick liet er geen gras over groeien en hertrouwde in 1678 met Maria Brinckhuys uit Veenendaal. Met haar kreeg hij nog 10 kinderen. Een zoon, Frederick junior, volgde hem in 1722 eeuw op als drost van Zuylestein en Leersum en werd in 1744 heer van Darthuizen.

Frederick als brouwer

Frederick van den Honert huurde De Roos vanaf 1683 om er te brouwen en te wonen. Na het overlijden van Johan Willem van Eck van Panthaleon verkreeg Frederick van den Honert De Roos in 1688 van de curator.

Na het rampjaar werd er in 1673 en 1674 geen impost geheven bij de brouwers en tappers van het dorp en kunnen we uit de registers niet achterhalen of De Roos nog functioneerde. In 1675 werd alleen Jan Quint Major, rentmeester van Huys Amerongen, nog als brouwer genoemd. Hij was toen ook de drost en impostmeester van Amerongen.^{xxxii} Jan Quint Major was overigens een 'goede vriend' van Frederick van den Honert.^{xxxiii} Daarnaast waren er in die tijd elf tappers in het dorp die logiesgelden moeten betalen.

Jan Quint Major overleed in 1685, waarna zijn erfgenamen de brouwerij tegenover de Rode Leeuw doorzetten tot 1690. Vanaf 1690 zet Gijsbert van Esseveld, schoonzoon van Johan Quint Major, de brouwerij door tot 1714 toen hij de brouwerij verkocht aan de graaf van Athlone. Vanaf 1714 verving de brouwerij tegenover de Rode Leeuw de eigen brouwerij van het kasteel die van 1673 tot 1714 bestond, toen vooral voor eigen gebruik.

Van den Honert stond zelf geregistreerd als brouwer in De Roos tot en met 1704. In de laatste jaren betaalde Frederick van de Honert als brouwer net zoveel logiesgeld als de brouwer Gijsbert van Essevelt. Of er na 1704 nog in De Roos gebrouwen werd (door een huurder van Frederick van den Honert) is onbekend. De brouwketel werd pas in 1770 verkocht dus waarschijnlijk werd er tot 1770 gebrouwen.

Verbouwing voorhuis tot representatieve woning

Het voorhuis van De Roos werd rond 1700 volledig nieuw opgebouwd tot een representatieve woning voor de luitenant-drost van Amerongen en drost van Zuylestein en Leersum. Als het voorhuis tot die tijd nog een oude voorburch was, dan heeft Frederick die geheel afgebroken. De huidige balkenconstructie van het voorhuis werd in de 18^e eeuw opnieuw opgetrokken en er zijn ook geen resten van de eest in de dakconstructie te vinden.

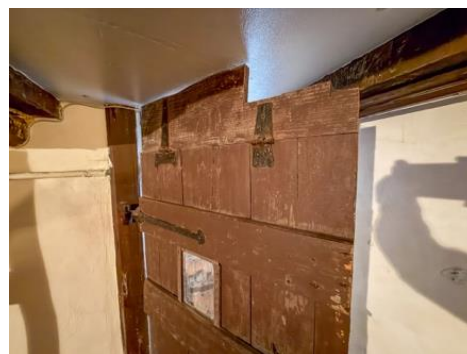
Frederick verbouwde het voorhuis dus tot een representatieve woning waar de (luitenant-)drost en zijn erfgenamen gasten ontvingen. De rechter ontvangstkamer had zelfs goudleerbehang, dat kort voor de Tweede Wereldoorlog werd verkocht.^{xxxiv}

Frederick werd in Amerongen ook wel gewoon de 'luitenant' genoemd. De aannemer die de straten van Amerongen na het rampjaar in 1678 herstelde beschreef de grenzen van zijn werkzaamheden als 'van het huis van de drost... tot het huis van de luitenant'.^{xxxv}

De luitenant-drost had ook een behoorlijk uitvoerende functie in de rechtspraak en liet regelmatig mensen vastzetten. Zo liet hij op 12 september 1692 William Ros, een Schot, opsluiten omdat deze bedelde.^{xxxvi} Deze gevangenis is nog steeds aanwezig en als zodanig te herkennen in de kelder van het achterhuis van De Roos.

Gevangenisdeur met halverwege aan de linkerkant een slot aan de buitenkant en aan de bovenzijde een luik om eten en drinken door te kunnen geven.

Inhuldiging Godard van Reede-Ginkel, graaf van Athlone

Een bijzondere gebeurtenis tijdens het leven van Fredrick van den Honert was de feestelijke

ontvangst van Godard van Reede-Ginkel als de nieuwe vrijheer van Amerongen in 1692.

Van Reede-Ginkel, de enige zoon van Godard Adriaan van Reede, had inmiddels een indrukwekkende militaire en bestuurlijke loopbaan achter de rug. Hij behoorde tot de vertrouwelingen van stadhouder Willem III en had voor zijn verdiensten in Ierland de titel graaf van Athlone gekregen.

Zijn komst naar Amerongen werd met veel ceremonieel omgeven. Daarbij vervulde van den Honert als luitenant-burgemeester een prominente rol. Samen met kapitein-drost Wilbrenninck, afkomstig uit Leersum, en vaandrig-secretaris Godart Quint, de zoon van Jan Quint majoor en gemeentesecretaris, voerde hij het bevel over een erecompagnie van maar liefst 120 man. De ontvangst kreeg daarmee niet alleen het karakter van een dorpsfeest, maar vormde ook een publieke bevestiging van de verhouding tussen de nieuwe vrijheer en het plaatselijke bestuur.

De inwoners verzamelden zich gewapend op de Hof en stonden vervolgens in rijen opgesteld langs de route naar het raadhuis. De erecompagnie te paard, gevolgd door de leden van Amerongs gerecht in koetsen, reed de graaf tegemoet tot aan de uiterste grens van het Amerongse rechtsgebied, waarna een plechtige intocht volgde.

De drost hield een toespraak waarin hij verklaarde dat de inwoners waren opgeroepen om hun nieuwe heer in zijn gebied te verwelkomen en te huldigen.

Vervolgens hield predikant Keppel een toepasselijke preek, waarvoor hij als tekst Spreuken 22:29 had gekozen: *'Hebt gij eenen man gezien, die vaardig in zijn werk is, hij zal voor het aangezicht der koningen gesteld worden.'* Daarmee kreeg de inhuldiging ook nadrukkelijk een godsdienstige legitimatie.

Na de predicatie legden het Gerecht en de nieuwe heer over en weer de plechtige eed af. Athlone werd bovendien een zilveren geschenk aangeboden, wat de leden van het Gerecht bijeen hadden gebracht.

De feestelijkheden werden besloten met gelukwensen, saluutschoten en maar liefst negen tonnen bier.

De verschillende buurtschappen van Amerongen kregen vaten bier toegewezen: de Dijk ontving anderhalf vat, Elst een half vat en Dwarsweg en Ginkel ieder een vat. Voor het dorp zelf waren vier vaten bestemd. Ook de jongelui die de zogenoemde

'groente' hadden gemaakt — de versiering van gevels en erepoorten met groen — werden met een heel vat bier beloond.^{xxxvii}

De gebeurtenissen van 1692 geven een aardig beeld van de positie die van den Honert binnen de Amerongse gemeenschap innam. Als luitenant-burgemeester trad hij niet alleen op als plaatselijk bestuurder, maar vertegenwoordigde hij het dorp ook bij een van de belangrijkste ceremoniële gebeurtenissen van zijn tijd: de formele ontvangst van de nieuwe heer van Amerongen.

Rechthuis en herberg King William

In 1700 liet Willem van Nassau-Zuylestein, heer van Zuylestein en 1^e graaf van Rochford, een nieuw rechthuis bouwen in Leersum. Het linker gedeelte van het gebouw bestond uit een herberg 'King William'. De architectuur van King William lijkt sterk op die van het achterhuis van De Roos.

Aangezien Frederick van den Honert Sr op dat moment drost en rentmeester van Willem van Nassau-Zuylestein was, is het niet onwaarschijnlijk dat het ontwerp van King William uit 1700 geïnspireerd was op het achterhuis van De Roos uit ca 1600.

King William in Leersum in 2026

Affaires, schulden en vererving

Begin 18^e eeuw ging het minder met Frederick van den Honert. In 1714 droeg Frederick het innen van de ongelden van Zuylenstein, Leersum, Ginkel en Darthuizen (ten behoeve van de graaf van Rochford, heer van Zuylenstein, en Maurits van Nassau) over aan zijn dochter Lydia, vanwege zijn vele 'affaires'.^{xxxviii} Wat die 'affaires' waren werd niet toegelicht, maar Frederick had duidelijk nog tijd en energie over naast zijn gezin met 12 kinderen en vele werkzaamheden.

In 1715 overleed Frederick. Zijn echtgenote, Maria Brinckhuys, en dochter Lydia, waren door de vele 'affaires' niet in staat geweest om alle ongelden te innen. Ze verklaarden in 1715 voor de rechtbank om alles op alles te zetten om die achterstanden in te halen en hun zo gemaakte schulden alsnog te voldoen.^{xxxix}

Na het overlijden van Frederick van den Honert verkochten zijn erven De Roos in 1720 aan een Amsterdamse koopman, David Le Cene. Deze Franse hugenoot was een zoon van een beroemde theoloog, Charles Le Cene, en was mede-eigenaar van een plantage in Suriname. In de koopakte van 1720 staat dat De Roos een vrij allodiaal goed was en slechts belast is met 's Heeren ongelden (dat is een soort BTW die de Republiek in rekening bracht) en een stuiver tijns aan de Amerongse kerk (waarvoor men het woord 'erfcoop' hanteerde).^{xl}

Waarom de familie het huis verkocht in 1720 was onduidelijk. Het kan zijn dat er geldgebrek bij de erven van Frederick was om een deel van de 12 kinderen uit te kopen en zoon Frederick Jr. in te kopen als luitenant-drost van Zuylestein en/of gademeester van Overlangbroek. Het zou een verklaring kunnen zijn waarom De Roos verkocht werd (en 8 jaar later weer teruggekocht). Na de verkoop had de weduwe Maria Brinkhuys namelijk nog voldoende financiële middelen om haar zoon een goede toekomst te bezorgen.

Frederick Junior

Zoon Frederick Jr. werd in 1720 drost van Zuylestein en Leersum en in 1722 benoemd tot rentmeester en gademeester van Darthuizen. Zijn moeder stelde zich voor hem garant in de functie van gademeester. Dat wil zeggen dat de te innen belastinggelden daadwerkelijk zouden worden afgedragen. Zijn vader had dat eerder gedaan voor de functie als gademeester van Overlangbroek door Brouwerij De Roos en huize de Clift (wat blijkbaar eigendom was van de familie) als borg te stellen in 1711.^{xli}

Een ander teken dat moeder Maria en zoon Frederick Jr helemaal geen geldgebrek hadden was dat ze al in de vroege jaren twintig van de 18^e eeuw meerdere mensen leningen, hypotheeken (onder meer op de Clift) verstrekten en meerdere huizen en landerijen aankochten, onder meer de Dennenkamp en de Poorthof. In de loop der tijd kwamen daar onder meer Rodensteijn en 30 morgen land, en het gemeentehuis bij. Veel van deze aankopen werden door zoon Frederick gedaan, dus waarschijnlijk was hij een succesvolle landdrost en gademeester.

Frederick Junior verkocht als drost van Zuylestein ondermeer regelmatig grote partijen van bezittingen van Frederick van Nassau-Zuylestein, wat voor hem ongetwijfeld een goede verdienste was.

David Le Cene had De Roos waarschijnlijk alleen als belegging gekocht^{xlii}, want acht jaar later kocht Josina van den Honert (1686-1752), dochter van Frederick Senior, De Roos weer terug namens haar moeder Maria Brinckhuys. Of de familie van den Honert er de gehele tijd van het bezit van David Le Cene was blijven wonen is onbekend.

Bij het overlijden van haar jongere zus Hasha in 1769, inmiddels laatst overgebleven erfgename, bleek De Roos in een taxatie tot haar bezittingen te behoren en bleek ook de brouwketel nog aanwezig. Deze werd na 1770 apart verkocht, dus waarschijnlijk is de Brouwerij tot 1770 operationeel geweest. De Roos was overigens maar één van de ongeveer 15 bezittingen van Hasha in en rond Amerongen die tezamen maar liefst 11.900 gulden betroffen.^{xliii} Wel werd De Roos als eerste bezitting genoemd in de taxatie van 1770. Het is dus niet onwaarschijnlijk dat er tot 1770 van de Honerts in De Roos bleven wonen. In 1780 werden al Hasha's bezittingen overgedragen aan het St Pieter kapittel in Utrecht.

Maar vóór die schenking aan de kerk werd op 20 Juli 1769 De Roos verkocht aan Carel Frederick Ludwig.^{xliv} Vervolgens verkocht Ludwig op 24 januari 1770 De Roos door als huis met brouwerij aan de heer Casper Schults, schout van Maarsbergen, maar dan zonder de brouwketel.^{xlv} Die werd waarschijnlijk apart verkocht.

De Roos als woonhuis (1770 – heden)

In 1771 verkocht Casper Schults De Roos aan de Amerongse dorpsnotabele Jan Jacob van Straten, tevens schout van Overlangbroek, en bewoner van Cliftwijk in Amerongen. Van Straaten diende in Amerongen ook als klepperman, nachtwacht en notaris.^{xlvi}

Van Straten verkocht De Roos in 1775 aan Willem Blaino van Leend, een arts. Dan is er in de akte geen sprake meer van een brouwerij.^{xlvii} Blaino van Leend verkocht De Roos in 1779 weer door aan Gerrit Wenink, burgemeester van Amerongen.

In 1888 droeg de Gemeente Amerongen-Leersum De Roos over aan Reinier van Westrhenen, die het in 1926 overdroeg aan Albertus van Westrhenen, beiden uit Amerongen. In 1967 verkocht de weduwe van Albertus van Westrhenen aan de heer G van Waveren uit Rotterdam die het huis tot 2004 heeft bezeten.

Nadat De Roos ophield brouwerij te zijn, heeft het pand naast woonhuis nog verschillende andere functies gehad. Eind 19e eeuw was in een deel van het voorhuis een apotheek gevestigd (zie foto hieronder). Vanaf het begin van de 20e eeuw woonde er een aannemer, Albertus van Westrhenen, met een bedrijf aan huis.

Hij heeft het huis volledig gerestaureerd en naar de maatstaven van zijn tijd gemoderniseerd, zonder de indeling te veranderen. In deze periode is ook het goudleerbehang verwijderd. De eigenaar exploiteerde bovendien een pension in het huis.

Sinds 1968 is De Roos weer uitsluitend een woonhuis. In 2004-2005 vond er een grote restauratie plaats. Daarbij zijn veel karakteristieke elementen hersteld, terwijl de oorspronkelijke indeling behouden bleef. De verbrande balken uit het Rampjaar zijn deels nog zichtbaar verkoold (zie eerdere foto's). Hieronder nog wat foto's van karakteristieke elementen in De Roos.

De Roos rechts met apotheek in de voorgevel.

De Roos als pension begin jaren 60 van de 20^e eeuw (ten tijde van de herbouw van de Uithof).

Voorhuis De Roos, ca 1700, met links een stuk van het achterhuis uit ca 1600.

Begrafenis van Godard Aldeburgh Bentinck in 1940 met linksvoor De Roos. Toen nog met een sierhekwerk voor het huis.

KARAKTERISTIEKE DETAILS IN HET INTERIEUR

18^e eeuwse lambrisering in het voorhuis.

18^e eeuwse deuren in het voorhuis.

17^e-eeuwse deur in het achterhuis.

Plafond van geschaafde planken in het achterhuis. De Lodewijkskamer in kasteel heeft een vergelijkbaar plafond.

Historische scharnieren in het achterhuis.

Oud-Hollandse haard waar in de 17^e – en 18^e eeuw het bier werd gebrouwen.

Oud-Hollandse plavuizen, deels geglazuurd(estriken).

18^e-eeuwse luiken met zitbankje

18^e-eeuwse schuifluiken.

Eindnoten

ⁱ <https://vanooststroom.com/>

ⁱⁱ Het is de vraag of de tekeningen van Amerongen wel uit 1597 zijn, zie ook mijn artikel over Lievendaal.

ⁱⁱⁱ Beishuizen, G.T., Amerongen door de eeuwen heen. 1968, p.21

^{iv} Razu 061 4 001 Op 18 oktober 1566 worden zij samen met Jan Pietersz van Ommeren en Margareta beleend met 3 morgen tijnsgoed in op de Encker in Amerongen. Dit goed werd later in twee helften gesplitst. (Digitale transcriptie Kemp)

^v Idem

^{vi} Razu 64 24 12-02-1593

^{vii} Razu NT00072_1 Digitale toegang (Postma) p.7

^{viii} Razu 64 152 archiefstuk 1 1549 en 'Drie eeuwen broeders en zusters leden van het St. Cunera gilde te Rhenen (1392-1683)' van Jong, A.J. in Oud Rhenen, ISSN 1384-3338 ; jg. 6 (1987), nr. 2, p. [3]-[16]

^{ix} Razu 061 4 0001 p.124 e.a. (Digitale Toegang Kemp)

^x Arie van Wageningen, Familiegesciedenis Familie van Wageningen, 2024, p.159.

^{xi} Razu 64 24 02-01-1618

^{xii} Razu 64 25 12-04-1627

^{xiii} 64 26 01-02-1662

^{xiv} Beishuizen, G.T., Amerongen door de eeuwen heen. 1968 beschrijft dit openlijke machtsspel tussen drost en heer van Amerongen uitgebreid.

^{xv} Razu 64 25

^{xvi} Razu 64 1-1484 8

^{xvii} Zie bijvoorbeeld de pachtvereenkomst HUA 1648 72 143. Op dat moment woonde Frederick overigens nog in een ander huis dan De Roos aan het Sandtvoort, op de plek waar het huidige huis 'Zandvoort' staat. Frederick kocht dit huis in 1676 van de voormalige drost Hugo Verweij.

^{xviii} Razu 64 1-1484 9

^{xix} Zowel vader als zoon heten vaak Jan Quint in de archieven. Het is daarom goed om ze uit elkaar te houden. Vader Jan Hendricksz Quint (ca 1600-1678) was vanaf 1634 rentmeester en kastelein van de heer van Amerongen en van 1662-1663 en 1672-1675 substituut-drost van Amerongen. Daarnaast was hij waakmeester van Amerongen. Zijn zoon Jan Quint Major (1632-1684) was Major van Rhenen, militair onder de heer van Ginkel, kerkrentmeester in Amerongen en brouwer van 1670 tot en met 1679.

^{xx} Razu 64 26

^{xxi} Razu 72 Archiefstukken 1671

^{xxii} Razu 64 40 13-10-1671

^{xxiii} Razu 72 43

^{xxiv} Razu 64 11 20-09-1675

^{xxv} Idem

^{xxvi} Razu 64 11 19-04-1675

^{xxvii} Idem

^{xxviii} Razu 64 26 20-8-1677 Een vervallen huisje van Fransje Drost, waar nu het kerkheem staat, welke Jan Willem van Eck van Panthaleon in 1685 weer doorverkoopt aan Godard Adriaan van Reede.

^{xxix} Razu 64 26 28-10-1688

^{xxx} Razu 64 23 22-6-1697

^{xxxi} <https://home.online.nl/audeman/vdH/Amerongen.htm>

^{xxxii} HUA 72 147

^{xxxiii} Razu 64 19 19-03-1676

^{xxxiv} Mondelinge overlevering van een vroegere bewoner.

^{xxxv} Razu 72 207

^{xxxvi} Razu 64 4 12-9-1692

^{xxxvii} Beishuizen, G.T., Amerongen door de eeuwen heen. 1968, p.102

^{xxxviii} Razu 63 727 10-6-1714

^{xxxix} Razu 63 727 15-2-1715

^{xl} Razu 64 27 8-10-1720

^{xli} Razu 64 27 13-4-1711

^{xlii} In de verkoopakte van 1729 lijkt er sprake van te zijn dat de brouwerij een soort vergoeding is geweest voor de rol van David Le Cene als voogd van Jan Henrik Pijl. Razu 64 27 20-8-1728

^{xliii} Razu 64 37

^{xliv} Razu 64 30

^{xlvi} Razu 64 30 p.50

^{xlvi} Beishuizen, G.T., Amerongen door de eeuwen heen. 1968

^{xlvi} Razu 64 30 p.89